

Raport
z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii w roku 2023
oraz efektów jego realizacji

Buczkowice, marzec 2024 roku

1. Informacje ogólne.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 – 2026 został przyjęty uchwałą Nr XLVIII/332/22 Rady Gminy Buczkowice z dnia 29 grudnia 2022 r. Projekt programu został przedyskutowany i uzyskał pozytywną opinię Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Buczkowicach.

Zawiera on realizację zadań własnych gminy wynikających z ustaw:

- z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Na realizację programu (w roku 2023) pierwotnie przeznaczono kwotę 330.000,00 zł, z czego:

- 1) 40.000,00 zł na przeciwdziałanie narkomanii (dział 851 – ochrona zdrowia – rozdział 85153 – zwalczanie narkomanii),
- 2) 290.000,00 zł na przeciwdziałanie alkoholizmowi (dział 851 – ochrona zdrowia – rozdział 85153 – przeciwdziałanie alkoholizmowi) – w tym:
 - a) 240.000,00 zł to wpływ z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 11 (1) ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – tzw. „korkowe”,
 - b) 90.000,00 zł to wpływ z tytułu wprowadzonego podatku od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml – art. 9 (2) ust. 11 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – tzw. „podatek od małpek” .

Działania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są ukierunkowane na profilaktykę dotyczącą zarówno alkoholu jak i narkomanii. Wyodrębnianie środków w programie wynika z zasad klasyfikacji budżetowej. W zawartym w art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przykładowym katalogu zadań znajdują się jednak również działania dotyczące „przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, (...)”.

W trakcie realizacji program został czterokrotnie zmieniony, na mocy:

1. Uchwały Nr LI/354/23 z dnia 29 marca 2023 r., zwiększono środki na realizację programu do kwoty 401.678,65 zł (o kwotę: 71.678,65 zł, były to środki niewykorzystane na realizację programu w roku 2022). Zwiększenie w całości dotyczyło części: „Przeciwdziałania alkoholizmowi”, w ramach tej zmiany zwiększono środki w:
 - 1) w pkt II.1. 3 „Działalność profilaktyczno-wychowawcza realizowana we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Buczkowicach polegająca na organizowaniu dzieciom i młodzieży sposobu spędzania czasu wolnego połączonego z realizacją treści profilaktycznych. W tym: (...)”, o 5.500,00 zł kwotę w tirecie 3 „zakup miejsc dla dzieci na organizowanej przez GOK półkolonii” – z kwoty 34.500,00 zł do kwoty 40.000,00 zł, a całość środków na niniejszy punkt po zmianie wyniosła 76.250,00 zł.,

- 2) w pkt II.1.4 „Zlecenie podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego realizacji zadań publicznych gminy Buczkowice (...)” o 55.000,00 zł (z kwoty: 85.000,00 zł do kwoty 140.000,00 zł).
 - 3) w pkt II.1.5 „Zakup materiałów lub usług na potrzeby Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i realizacji programu (...)” o 11.178,65,00 zł (z kwoty: 31.065,03 zł do kwoty 37.158,65 zł).
2. Uchwały Nr LIII/365/23 z dnia 31 maja 2023 r., zwiększono środki na realizację programu do kwoty 432.494,49 zł (o kwotę: 30.815,84 zł, był wyższy wpływ z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, niż założono). Zwiększenie w całości dotyczyło części: „Przeciwdziałania alkoholizmowi”, w ramach tej zmiany zwiększono środki w:
- 1) w pkt II.1. 3 „Działalność profilaktyczno-wychowawcza realizowana we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Buczkowicach polegająca na organizowaniu dzieciom i młodzieży sposobu spędzania czasu wolnego połączonego z realizacją treści profilaktycznych. W tym: (...)”, o 2.640,00 zł kwotę w tirecie 3 „zakup miejsc dla dzieci na organizowanej przez GOK półkolonii” – tutaj było zwiększenie z kwoty 40.000,00 zł do kwoty 42.640,00 zł, a całość środków na niniejszy punkt po zmianie wyniosła 78.890,00 zł.,
 - 2) w pkt II.1.4 „Zlecenie podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego realizacji zadań publicznych gminy Buczkowice z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym (w tym poprzez organizowanie – połączonych z przekazywaniem treści profilaktycznych – pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży).” o 18.000,00 zł (z kwoty: 140.000,00 zł do kwoty 1580.000,00 zł).
 - 3) w pkt II.1.5 „Zakup materiałów lub usług na potrzeby Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i realizacji programu (...)” o 10.175,84 zł (z kwoty: 37.158,65 zł do kwoty 47.334,49 zł).
3. Uchwały Nr LVIII/407/23 z dnia 29 listopada 2023 r., która dotyczyła przesunięć środków pomiędzy poszczególnymi punktami, w następujący sposób:
- 1) kwoty 1.700,00 zł z pkt 1.2. „Koszt pracy w punkcie informacyjno-konsultacyjnym dla osób z problemem alkoholowym” (pozostała kwota 1.500,00 zł) do pkt 1.1. „Posiedzenia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (zwiększenie do kwoty 16.770,00 zł),
 - 2) Kwoty 1.000,00 zł z pkt. 2.2. „Opłaty sądowe dotyczące prowadzenia spraw o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego.”, (pozostała kwota 500,00 zł) do pkt 2.4. „Dofinansowanie działalności placówek leczenia i terapii uzależnień (w ramach ich ponadstandardowej działalności wobec mieszkańców gminy z zakresu profilaktyki uzależnień oraz terapii osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych) oraz partycypacja w kosztach pobytu osób uzależnionych i współuzależnionych na ponadstandardowych, „wyjazdowych” sesjach terapeutycznych.” (zwiększenie do kwoty 19.000,00 zł).
4. Uchwały Nr LIX/441607/23 z dnia 28 grudnia 2023 r., która dotyczyła uchwalenia planu finansowego na rok 2024.

Szczegółowe wykonanie planu finansowego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii za rok 2023 zawiera załącznik do niniejszego sprawozdania.

2. Opis działań podjętych w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023.

2.1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Buczkowicach (według stanu na dzień 31 grudnia 2023) działała w następującym składzie:

Lp.	Nazwisko i imię	Funkcja w Komisji	Wykształcenie/zawód
1	Omańska Bronisława	Przewodniczący Komisji	Pedagog – obecnie zastępca dyrektora Szkoły Podstawowej im. Bolesława Chrobrego w Rybarzowicach
2	Kanik Jerzy	Zastępca Przewodniczącego Komisji	Zastępca Wójta – Pracownik Urzędu Gminy Buczkowice
3	Balcerowska Renata	Członek Komisji	Pedagog w Szkole Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Buczkowicach
4	Gąsiorek Maria	Członek Komisji	Nauczyciel w Szkole Podstawowej im. Jerzego Kukuczki w Kalnej
5	Bernecka-Caputa Monika	Członek Komisji	Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Buczkowicach
6	Krawczyk Bożena	Członek Komisji	Pracownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach
7	Majcherczyk Teresa	Członek Komisji	Lekarz SPZOZ „Gminny Ośrodek Zdrowia w Buczkowicach”
8	Matera Ewa	Członek Komisji	Pedagog, pracownik Urzędu Gminy Buczkowice, Pełnomocnik Wójta do spraw Realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
9	Sikora Piotr	Członek Komisji	Trzeźwiejący alkoholik, osoba zaangażowana w działalność

			trzeźwością
10	Matlak Magdalena	Członek Komisji	Pedagog w Szkole Podstawowej im. Jana Brzechwy w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Godziszce
11	Szafran Magdalena	Członek Komisji	Pracownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach
12	Szwed Tomasz	Członek Komisji	Policjant z Komisariatu Policji w Szczyrku

W roku 2023 nie doszło do zmian w składzie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Buczkowicach.

Do zadań Komisji, zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, należy w szczególności inicjowanie działań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu. Jest ona również uprawniona do podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. W toku tych działań ma ona prawo do skierowania osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.

Przytoczony wyżej akt prawny nie zawiera opisu procedury odnoszącej się do wyjaśnienia okoliczności uzasadniających skierowanie osoby na badanie przez biegłego oraz skierowania wniosku do sądu w kwestii orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego. W przypadku Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Buczkowicach szczegóły dotyczące wyjaśniania opisanych spraw zawiera Regulamin Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Buczkowicach, który stanowi załącznik do Zarządzenia nr 15/22 Wójta Gminy Buczkowice z dnia 14 marca 2022 r., w sprawie powołania Pełnomocnika o spraw realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii gminy Buczkowice oraz wprowadzenia Regulaminu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Buczkowicach.

W stosunku do osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują powstanie okoliczności określonych w art. 24 ustawy (rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny), Komisja przeprowadza postępowanie, którego celem jest udzielenie pomocy osobie dotkniętej problemem oraz jej rodzinie. Opisane postępowanie wszczyna się na wniosek strony mającej interes prawny lub ustawowo zobowiązanej do tego typu działań, a w szczególności: najbliższej rodziny lub powinowatych, osób wspólnie mieszkających, ośrodka pomocy społecznej, zespołu interdyscyplinarnego, policji, sądowej służby kuratorskiej, sądu, prokuratury, ośrodka przeciwdziałania problemom alkoholowym, szkoły, zakładu pracy.

Czynności w toku procedury (w tym wszczęcie procedury) prowadzi pracownik Urzędu Gminy będący członkiem Komisji, który informuje o nich Komisję. Komisja podejmuje decyzje dotyczące skierowania osób zgłoszonych do biegłego na badanie celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia i skierowania wniosku do sądu o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego. Osoby zgłaszane są wzywane na prowadzony w Urzędzie Gminy Buczkowice dyżur w punkcie informacyjno-konsultacyjnym dla osób z problemem alkoholowym, tam są prowadzone czynności dotyczące m.in. sporządzenia wywiadu i motywowania do leczenia. Również osoby zgłaszające problem alkoholowy w rodzinie są przyjmowane na dyżurze.

W 2023 roku:

- wpłynęło 5 wniosków dotyczących wszczęcia procedury w stosunku do osób nadużywających alkoholu,
- 8 osób zostało skierowanych na badania do biegłego sądowego w celu przeprowadzenia badań i sporządzenia na tej podstawie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu - zgłosiło się 6 osób – w odniesieniu do 6 rozpoznano uzależnienie od alkoholu,
- skierowano 2 wnioski do sądu o orzeczenie obowiązku leczenia.

Opinię w przedmiocie uzależnienia od alkoholu wydają wspólnie, po przeprowadzonych badaniach, lekarz psychiatra i psycholog albo lekarz psychiatra i specjalista psychoterapii uzależnień. Koszt wydania jednej opinii w 2023 roku – według zawartej umowy o dzieło – to:

- 600,00 zł brutto, za analizę danych zawartych w teczce osoby skierowanej, przeprowadzenie badania oraz wydanie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu – w przypadku gdy osoba skierowana się zgłosi,
- 200,00 zł brutto za analizę danych zawartych w teczce osoby skierowanej – w przypadku gdy osoba skierowana się nie zgłosi.

Opłata sądowa na potrzeby składania wniosków o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego wynosi 100,00 zł od wniosku oraz 20 zł od wniosków o wydanie odpisów postanowień w przedmiotowej kwestii.

W roku 2023, zgodnie z dotychczasową praktyką, współpracowano z Ośrodkiem Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej (dawniej Izba Wytrzeźwień) w zakresie wymiany informacji na temat problemów alkoholowych występujących w gminie. Dofinansowanie podejmowanych przez ośrodek działań w odniesieniu do osób doprowadzonych do wytrzeźwienia z terenu gminy odbywa się poza programem – w roku 2023 była to kwota 22 787,00 zł.

W trakcie 2023 r. przebywało w ośrodku ogółem 89 osób z terenu gminy Buczkowice – w tym:

- 6 kobiet,
- 83 mężczyzn – w tym 1 nieletni.

Kolejnym zadaniem wynikającym z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, jakie realizuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Buczkowicach, jest wydawanie postanowień w sprawie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Obowiązek uzyskania pozytywnej opinii Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych w przedmiotowym zakresie wynika z art. 18 ust. 1 i 3, w związku z art. 18 ust. 3a ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, który stanowi, że „Zezwolenia, o których mowa w ust. 3, organ zezwalający wydaje po uzyskaniu pozytywnej opinii gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1-3.” W 2023 roku Komisja wydała 3 takie postanowienia (wszystkie pozytywne).

Ponadto Komisja opiniuje i określa szczegóły dotyczące realizacji poszczególnych zadań GPPiRPAoPN. W składzie Komisji znajdują się między innymi przedstawiciele poszczególnych szkół z terenu gminy Buczkowice oraz dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Buczkowicach, dzięki czemu możliwe jest koordynowanie działań podejmowanych na szczeblu gminnym z działaniami tych instytucji. Jest to bardzo ważne z perspektywy efektywności realizacji programu. Z kolei członkowie reprezentujący pozostałe instytucje w szczególności służą wiedzą w zakresie działań skierowanych w stosunku do osób objętych opieką Komisji (przydatna jest tutaj również wiedza przedstawicieli szkół).

Członkowie Komisji otrzymywali wynagrodzenia za udział w posiedzeniu w wysokości: 231,00 zł brutto – Przewodniczący Komisji, pozostali członkowie – 116,00 zł brutto. Koszt jednego posiedzenia Komisji (w pełnym składzie) wynosił 1.507,00 zł. W roku 2023 odbyło się 11 posiedzeń Komisji.

2.2. Punkt konsultacyjno-informacyjny dla osób z problemem alkoholowym.

W roku ubiegłym punkt działał przez 49 tygodni. Dyżury odbywały się raz w tygodniu – we czwartki - w godzinach: od 15.30 do 17.30. W punkcie pracowały trzy osoby: trzeźwiejący alkoholik, pełnomocnik Wójta Gminy do spraw Realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz pracownik Urzędu Gminy zajmujący się również obsługą realizacji GPPiRPAoPN.

W roku 2023 nie zawarto umowy zlecenia na realizację dyżuru. Wszystkie trzy osoby pracujące w punkcie są członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W ramach punktu:

- udzielano informacji na temat szkodliwości alkoholu i mechanizmów choroby alkoholowej wszystkim osobom zainteresowanym,
- informowano osoby uzależnione od alkoholu o możliwościach leczenia,
- przeprowadzano rozmowy z osobami wzywanimi i kompletowano dokumentację w odniesieniu do tych osób,
- przygotowywano akta podlegające przekazaniu do biegłego lub do sądu celem prowadzenia dalszego postępowania,
- podejmowano działania mające na celu motywowanie i kierowanie na leczenie osób, wobec których zachodziło uzasadnione podejrzenie istnienia choroby alkoholowej,
- udzielano wsparcia osobom, które zakończyły terapię odwykową,
- prowadzono działania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- dostarczano informacji na temat możliwości poprawy trudnej sytuacji życiowej dla członków rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.

W roku 2023 wysłano 20 wezwań do osób objętych procedurą dotyczącą wyjaśnienia okoliczności wskazujących na nadużywanie alkoholu (w odniesieniu do 10 osób), z czego stawiło się 8 osób. Łącznie udzielono około 30 porad (uwzględniając członków rodzin osób nadużywających alkoholu) odnośnie wyjaśnienia mechanizmów dotyczących choroby alkoholowej oraz możliwości jej leczenia, 6 osobom pomagano w sporządzeniu wniosków, pozwów sądowych (np. pozwy z zakresu prawa rodzinnego) i innych pism procesowych lub urzędowych.

2.3. Działalność profilaktyczno-wychowawcza realizowana we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Buczkowicach, polegająca na organizowaniu dzieciom i młodzieży sposobu spędzania czasu wolnego połączonego z realizacją treści profilaktycznych.

We współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Buczkowicach realizowane są działania stanowiące uzupełnienie oferty profilaktycznej gminy Buczkowice dla dzieci i młodzieży. Są one też nastawione na rozwijanie zainteresowań, przy czym w części te zajęcia są realizowane na szczeblu gminnym (poza środowiskiem szkolnym) i w dni wolne od nauki.

Pierwszym rodzajem zajęć, jakie prowadzi Gminny Ośrodek Kultury są zajęcia profilaktyczno-wychowawcze, prowadzone w szczególności w formie świetlicy środowiskowej (zajęcia teatralne, ceramiczne, plastyczne, taneczne, modelarskie). W roku ubiegłym te działania były prowadzone od 16 stycznia do 18 czerwca oraz od 18 września do 15 grudnia. Dodatkowo, od 23 czerwca do 23 sierpnia, działała wakacyjna świetlica środowiskowa.

Stawka godzinowa za realizację zajęć profilaktyczno-wychowawczych prowadzonych pod patronatem Gminnego Ośrodka Kultury w Buczkowicach wynosiła 35,00 zł brutto. Łącznie zrealizowano 750 godzin zajęć.

Drugi rodzaj działań prowadzonych pod patronatem GOK to organizacja imprez profilaktyczno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży wraz z zakupem materiałów i usług na potrzeby organizacji działań podejmowanych przez Ośrodek. Zorganizowano m.in.: dzień dziecka, rajd rowerowy, imprezę andrzejkową, mikołajki.

W wakacje 2023 roku zrealizowano również „Kolorowe Warsztaty w Buczkowicach” (półkolonie). Odbywały się one od dnia 26 czerwca do dnia 21 lipca 2023 r. w dwóch dwutygodniowych turnusach (I turnus od 26-06-23 do 07-07-2023 II turnus od 10-07-23 do 21-07-23) w poszczególnych miejscowościach (Buczkowice – Sokolnia, Godziszka – szkoła, Kalna – szkoła, Rybarzowice – szkoła).

Na potrzeby realizacji działań prowadzonych pod patronatem Gminnego Ośrodka Kultury zawarto łącznie 14 umów, w tym 10 z osobami fizycznymi.

2.4. Zlecenie podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego realizacji zadań publicznych gminy Buczkowice z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym (w tym poprzez organizowanie – połączonych z przekazywaniem treści profilaktycznych – pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży).

W ramach realizacji tego zadania nawiązuje się szeroką współpracę z różnymi organizacjami działającymi na rzecz przeciwdziałania patologiom społecznym. Realizatorzy programu chcą tutaj

dotrzeć do różnych środowisk i grup wiekowych (kluby sportowe, harcerze, parafie, ochotnicze straże pożarne, stowarzyszenia – w tym skupiające emerytów).

W roku 2023 przeprowadzono trzy konkursy dotyczące omawianego punktu, w ramach których udzielono 27 dotacji oraz 1 w trybie „małych grantów”, zgodnie z poniższą tabelą.

Lp.	Nazwa podmiotu otrzymującego dotację	Nazwa zadania	Kwota przyznanej dotacji (w zł)
1	Klub Sportowy „Iskra” Rybarzowice	„Pozalekcyjne zajęcia sportowe – edycja 2023.”	9500,00
2	Ludowy Zespół Sportowy „Beskid” Godziszka	„Piłka nożna – pozalekcyjne zajęcia sportowe – edycja 2023.”	9500,00
3	Gminny Ludowy Klub Sportowy „Sokół” Buczkowice	„Pozalekcyjne zajęcia sportowe – W zdrowym ciele zdrowy duch – edycja 2023.”	9500,00
4	Towarzystwo Społeczno – Kulturalne „Zagroda”	„Środowiskowy program profilaktyczno-wychowawczy „Siatkówka 2023”	16500,00
5	Towarzystwo Sportowe „United” Żywiec	„Na sportowo”	7000,00
6	Stowarzyszenie „Adventure Ski Team”	„Zdrowo i sportowo.”	5000,00
7	Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów „Nadzieja” w Buczkowicach	„Aktywny senior”	5000,00
8	Klub Sportowy „Halny” w Kalnej	„Organizacja obozu pływackiego wraz z realizacją programu profilaktyczno – wychowawczego – Ostrowo 2023.”	5000,00
9	Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Bielsku – Białej	„Wakacje inaczej.”	2750,00
10	Parafia Rzymsko – Katolicka Przemienienia Pańskiego w Buczkowicach	„Aktywna młodzież z Parafii w Buczkowicach.”	6000,00
11	Stowarzyszenie „Zdrowie, Kultura i Tradycja” w Buczkowicach	„Zdrowe i Twórcze dziecko.”	3250,00
12	Polski Związek Niewidomych Okręg Śląski	„Aktywizacja osób niepełnosprawnych, szansą na samodzielne i bezpieczne funkcjonowanie.”	4000,00

13	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	„Aktywni emeryci z Rybarzowic.”	4000,00
14	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	„Aktywni emeryci z Godziszki.”	4000,00
15	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Rybarzowice	„Rodzinnie zdrowo i sportowo.”	4000,00
16	Uczniowski Klub Sportowy COS „Olimp” Szczyrk	„Obóz sportowo – szkoleniowy.”	6000,00
17	Parafia Rzymsko – Katolicka pw. Matki Bożej Pocieszenia w Rybarzowicach	„Wakacje w Parafii Rybarzowice.”	7000,00
18	Rzymsko – Katolicka Parafia pod wezwaniem Matki Bożej Szkaplerznej w Godziszce	„Aktywna młodzież z Parafii w Godziszce.”	6000,00
19	Ochotnicza Straż Pożarna w Rybarzowicach	„Młodzi Strażacy – program profilaktyczno – wychowawczy.”	8000,00
20	Towarzystwo Społeczno – Kulturalne „Zagroda”	„Buczyna.”	8000,00
21	Stowarzyszenie „Adventure Ski Team”	„Zdrowo i sportowo – lato 2023.”	3000,00
22	Towarzystwo Sportowe „United” Żywiec	„Lato – program profilaktyczno-wychowawczy.”	4000,00
23	Ochotnicza Straż Pożarna w Rybarzowicach	„Krew to życie – impreza profilaktyczno – wychowawcza.”	3000,00
24	Ochotnicza Straż Pożarna w Kalnej	„Spotkanie Bożonarodzeniowe.”	3500,00
25	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Rybarzowice	„Spotkanie opłatkowe – Przewyciężyć samotność nadzieja światłem dla ludzi.”	3500,00
26	Ludowy Zespół Sportowy „Beskid” Godziszka	„Hej kołęda, kołęda – świąteczne spotkanie.”	4000,00
27	Stowarzyszenie „Kultura, Zdrowie i Tradycja” w Buczkowicach	„Wspólne kołędowanie – spotkanie przy świątecznym stole.”	4000,00
28	Koło Gospodyń Wiejskich „Rybarzowianki”	„Aktywne Gospodynie.”	3000,00
29			158.000,00

2.5. Realizacja imprez profilaktyczno-wychowawczych.

W roku 2023 dofinansowano organizację m. in. następujących imprez profilaktyczno-wychowawczych:

- parafiada w Buczkowicach,
- parafiada w Godziszce,
- piknik piłkarski w Godziszce,
- piknik piłkarski w Buczkowicach,
- dożynki w Kalnej,
- mikołajki w poszczególnych miejscowościach gminy.

2.6. Podejmowanie we współpracy z GOPS działań ukierunkowanych na niesienie pomocy rodzinom borykającym się z różnego rodzaju problemami psychospołecznymi.

W ramach współpracy z GOPS realizowano zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży oraz zajęcia psychoterapeutyczne:

- zajęcia socjoterapeutyczne były realizowane w okresie: 9 stycznia - 19 czerwca 2023 r.,
- zajęcia psychoterapeutyczne były realizowane w okresie: 13 stycznia - 30 czerwca i 4 sierpnia - 15 grudnia 2023 r.

2.7. Dofinansowanie działalności placówek leczenia i terapii uzależnień (w ramach ich ponadstandardowej działalności wobec mieszkańców gminy z zakresu profilaktyki uzależnień oraz terapii osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych) oraz partycypacja w kosztach pobytu osób uzależnionych i współuzależnionych na ponadstandardowych, „wyjazdowych” sesjach terapeutycznych.

W roku 2023 współpracowano w zakresie zakupu usług ponadstandardowych dotyczących leczenia uzależnień oraz pokrywania kosztów terapii podczas wyjazdowych sesji terapeutycznych (z Bielskim Centrum Psychiatrii – Olszówka i Śląską Fundacją Błękitny Krzyż) i wsparcia tych placówek w ramach ich ponadstandardowej działalności wobec mieszkańców gminy. W roku ubiegłym w ww. placówkach 55 osób z terenu naszej gminy realizowało terapię odwykową (dotyczy osób uzależnionych oraz współuzależnionych).

Pokrywano również koszty pobytu naszych mieszkańców podczas wyjazdowych sesji terapeutycznych. Działania te mają na celu zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych. Są one skierowane do osób, które mają ograniczone możliwości poniesienia tych kosztów we własnym zakresie. Koszty są pokrywane na podstawie wystawionej przez placówkę faktury.

2.8. Działania profilaktyczno-wychowawcze podejmowane we współpracy ze szkołami.

W trakcie roku 2023 w szkołach prowadzonych przez gminę Buczkowice realizowano, finansowane ze środków programu, zajęcia profilaktyczno-wychowawcze prowadzone wg autorskich scenariuszy nauczycieli, oraz tzw. programy rekomendowane („Spójrz Inaczej”, „Przyjaciele Zippiego”).

Zgodnie z dotychczasową praktyką zajęcia profilaktyczno-wychowawcze realizowane były przez nauczycieli poszczególnych szkół, przy czym każda placówka dysponowała określoną pulą godzin wskazaną w programie.

Zajęcia w II semestrze roku szkolnego 2022/2023 były realizowane od 1 marca do 31 maja 2023 r., natomiast w I semestrze kolejnego roku szkolnego od 1 października do 30 listopada 2023 r. (programy rekomendowane do 8 grudnia).

Łącznie w roku 2023 w szkołach zrealizowano 620 godzin zajęć profilaktyczno-wychowawczych. Podział godzin na dane placówki został opracowany w programie na podstawie ilości uczniów w poszczególnych szkołach i przedstawiał się następująco:

Lp.	Wskazanie szkoły	Rozdział		
		Godziny przeznaczone do realizacji	Godziny według zawartych umów	Koszty umów
1.	Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Buczkowicach	210	210	7.350
2.	Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Godziszce	150	150	5.250
3.	Szkoła Podstawowa im. Jerzego Kukuczki w Kalnej	110	110	3.850
4.	Szkoła Podstawowa im. Bolesława Chrobrego w Rybarzowicach	150	150	5.250
5.	Razem	620	620	21.700

Łącznie zawarto 43 umów cywilno-prawnych z osobami fizycznymi (nauczycielami).

Zgodnie z założeniami przyjętymi w GPPiRPAoPN (podobnie było w latach poprzednich), zajęcia profilaktyczno-wychowawcze realizowane w szkołach są uruchamiane na podstawie przedłożonych przez szkoły programów, harmonogramów i planów ich realizacji, poprzez zawarcie umów cywilno-prawnych przez gminę Buczkowice (Urząd Gminy) ze wskazanymi przez dyrektora szkoły osobami.

Programy zajęć są spójne z GPPiRPAoPN oraz szkolnymi programami wychowawczo-profilaktycznymi (obowiązek ich posiadania przez szkoły wynika z zapisu art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe /Dz.U. z 2021, poz. 1082 ze zmianami/ oraz rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej).

Zajęcia te mają rozmaite formy i sposoby realizacji. Są zajęcia ukierunkowane na rozwój różnego rodzaju zainteresowań, np. teatralne, sportowe czy wycieczki. Część zajęć zawiera przekazywanie treści profilaktycznych lub dotyczy wzbogacenia wiedzy z zakresu zagrożeń wynikających z różnego rodzaju uzależnień. Część zajęć dotyczy pomocy w nauce z konkretnych przedmiotów – ta forma jest uzasadniana tym, że po pierwsze dotyczy ona dzieci przede wszystkim z rodzin borykających się z różnego rodzaju problemami natury psychospołecznej (gorzej się uczą, bo nie mają wsparcia w rodzinie), po drugie, problemy w szkole mogą powodować skłonność do zachowań ryzykownych.

Szkoły mają dowolność co do wyboru tematyki zajęć przy uwzględnieniu celów określonych

w GPPiRPAoPN (i programie wychowawczo-profilaktycznym szkoły). Komisja nie narzuca tematyki zajęć z uwagi na fakt, że dyrektorzy (działając w porozumieniu z pedagogami szkolnymi) są lepiej zorientowani jakie działania i jakie zajęcia są potrzebne w danej szkole.

Prócz opisanych zajęć profilaktyczno-wychowawczych w szkołach realizuje się również programy będące - zgodnie z systemem rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego realizowanego przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii - programami rekomendowanymi.

Obowiązek ich realizacji w szkołach wynika z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii, z kolei ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii zobowiązuje gminę do realizowania tych zajęć w ramach Gminnego Programu (...).

W roku 2023 w szkołach gminy Buczkowice, w ramach GPPiRPAoPN, realizowano trzy programy rekomendowane:

- *Spójrz Inaczej dla klas 1-3,*
- *Spójrz Inaczej dla klas 4-6,*
- *Przyjaciele Zippiego.*

Wszystkie ww. programy są elementem promocji zdrowia. Dla najmłodszych dzieci (5-8 lat) adresowany jest program *Przyjaciele Zippiego*. Został on opracowany w celu wyposażenia małych dzieci w podstawowe kompetencje społeczno-emocjonalne, które pomagają radzić sobie w sytuacjach trudnych, a w przyszłości pozwolą im dobrze funkcjonować w relacjach z innymi i unikać zachowań ryzykownych.

Odbiorcami program *Spójrz Inaczej* są dzieci szkolne. Celem edycji dla dzieci z klas 1-3 jest zapobieganie uzależnieniom i innym destrukcyjnym zachowaniom oraz nieprawidłowej adaptacji społecznej dzieci w wieku wczesnoszkolnym poprzez wspieranie prawidłowego rozwoju i rozwijanie umiejętności psychospołecznych kluczowych dla tego okresu rozwojowego.

Program *Spójrz Inaczej dla klas 4-6* nastawiony jest głównie na zapobieganie zachowaniom ryzykownym i destrukcyjnym w klasie szkolnej oraz problemom zdrowia psychicznego u dzieci w wieku 10-13 lat.

W trakcie roku 2023 ww. programy realizowane były przez posiadających odpowiednie kwalifikacje nauczycieli w 22 oddziałach szkolnych i 4 grupach przedszkolnych – w 12 oddziałach realizowano program *Przyjaciele Zippiego*, w pozostałych *Spójrz Inaczej*.

Realizacja zajęć prowadzonych w szkołach koordynowana i nadzorowana jest przez pełnomocnika Wójta Gminy ds. realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pracownika Urzędu Gminy zajmującego się profilaktyką w ramach obowiązków służbowych.

Za prawidłową realizację zajęć w poszczególnych szkołach odpowiada dyrektor danej placówki – jest on również zobowiązany do przestrzegania zgodności warunków realizacji zajęć z wymogami zawartymi w innych przepisach (dotyczy to m.in. przepisów sanitarnych i obowiązków zgłaszania

prowadzenia zajęć właściwym organom). Realizacja zajęć w danej placówce jest koordynowana przez osoby reprezentujące poszczególne szkoły w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – w dwóch przypadkach są to pedagodzy szkolni, w jednym przypadku wicedyrektor (były pedagog szkolny), czwartą osobą jest nauczyciel. Koordynowanie zajęć polega m.in. na współpracy z realizatorami zajęć oraz wychowawcami poszczególnych klas.

Szczegóły dotyczące uruchomienia czy rozliczenia zajęć są omawiane na posiedzeniach Komisji.

Stawka godzinowa za realizację zajęć profilaktyczno-wychowawczych prowadzonych w szkołach wynosiła w 2023 roku 35,00 zł brutto za godzinę. Zajęcia profilaktyczno-wychowawcze finansowe są z części programu dotyczącej przeciwdziałania alkoholizmowi, realizację programów rekomendowanych z kolei finansuje się w ramach przeciwdziałania narkomanii.

Wszystkie opisane zajęcia stanowią działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej, która jest ukierunkowana na całe populacje, to jest działania profilaktyczne adresowane do całych grup bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych.

Drugi rodzaj działań realizowanych w szkole w 2023 r. to prowadzona we współpracy z policją akcja skierowana do uczniów klas pierwszych szkół podstawowych „Bezpiecznie to znaczy jak?”. Akcja ta ma za zadanie nauczenie dzieci bezpiecznych zachowań (m.in. tego by nie rozmawiać z nieznajomymi, nie bawić się zapalkami oraz by prawidłowo poruszać się na drodze). Ze środków programu kupuje się książeczki, organizowane jest spotkanie z funkcjonariuszami policji z Komisariatu Policji w Szczyrku (dzielnicowi), którzy omawiają poruszone w książeczkach kwestie. W ramach tej akcji został przeprowadzony konkurs plastyczny i jego podsumowanie, które odbyło się w Sokolni w Buczkowicach.

W roku 2023 w szkołach została zrealizowana I edycja programu „Dbam o siebie” – Zajaki.pl. W ramach tego programu przeprowadzono warsztaty dla 26 pedagogów, psychologów i nauczycieli. Zorganizowano lekcje wychowawcze dla uczniów.

W minionym roku, po przerwie spowodowanej pandemią, udało się powrócić do wieloletniej tradycji, jaką jest organizacja Gminnego Dnia Profilaktyki, w ramach którego wszystkie szkoły z terenu gminy Buczkowice wystawiają w Sokolni spektakle o tematyce profilaktycznej. Przedstawienia są przygotowywane w trakcie zajęć profilaktyczno-wychowawczych realizowanych w szkołach (o których była mowa wyżej).

W 2023 roku Gminny Dzień Profilaktyki zorganizowano już po raz osiemnasty. Wystawione spektakle poruszały zagadnienia dotyczące nie tylko stricte uzależnień, ale również emocji i relacji społecznych oraz problemów, z jakimi zdarza się mierzyć młodym ludziom. Wszystkie zawierały istotne przesłanie profilaktyczne, a umiejętności sceniczne młodych aktorów spotkały się z uznaniem publiczności, na którą składało się prawie 200 uczniów z teren gminy i ich nauczyciele. Za przygotowanie i wystawienie spektakli uczniowie otrzymali nagrody dla swoich szkół.

W ramach programu zrealizowano również w jednej ze szkół warsztaty i wykłady dotyczące profilaktyki uzależnień.

3. Opis efektów realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Udało się stworzyć szeroką ofertę działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży. Oparto się tutaj na rozwijaniu zainteresowań różnego rodzaju grup i wpisaniu działań profilaktycznych w te kwestie. Są to zarówno zajęcia realizowane w szkołach, w Gminnym Ośrodku Kultury (przykładowo zajęcia teatralne), jak i działania realizowane przez podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego. Organizacje te wpisują działania profilaktyczne „w podstawowy zakres merytoryczny” swojej działalności. W ten sposób możemy dotrzeć do – w szczególności – członków Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych z terenu gminy Buczkowice (zadanie realizowane przez OSP Rybarzowice) oraz osób skupionych w grupach parafialnych oraz działających przy innych podmiotach prowadzących działalność pożytku publicznego.

Warto podkreślić również znaczenie realizowania w szkołach, w coraz szerszym zakresie, programów rekomendowanych *Przyjaciele Zippiego* i *Spójrz Inaczej*, które mają na celu przede wszystkim dbanie o zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży oraz kształtowanie niezwykle ważnych w profilaktyce uzależnień kompetencji emocjonalno-społecznych.

Bardzo istotnym elementem programu jest zaangażowanie podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego w realizację działań w ramach programu, którego dotyczy sprawozdanie. Z jednej strony opisane podmioty, włączając się w te działania, promują kwestie dotyczące profilaktyki i zmniejszania skutków wynikających z problemów alkoholowych, z drugiej strony wzmacniają swoją rolę w życiu społecznym, doskonaląc umiejętności organizacyjne i nabierając doświadczenia. Ponadto wpisują w realizowaną działalność kwestie związane z profilaktyką. Taka praktyka też zapewne wpływa na zwiększenie wiedzy i świadomości ogółu społeczności naszej gminy.

Przygotowali:

Jerzy Kanik

Zastępca Wójta

Ewa Matera

Pełnomocnik Wójta Gminy Buczkowice do spraw realizacji
Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Realizacja planu finansowego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023

Lp.	Podjęmowane działania	Zabezpieczono (w zł)	Wydano (w zł)	Zostało (w zł)
I	Przeciwdziałanie narkomanii, w tym:	40.000,00	27.396,80	12.603,20
1	<p>Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii, w tym: pokrywanie kosztów realizacji programów profilaktycznych, w szczególności programów rekomendowanych, kosztów organizacji przeglądów spektakli lub prezentacji spektakli profilaktycznych, koszty organizacji konkursów oraz innych działań, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>realizacja programów rekomendowanych (umowy z nauczycielami poszczególnych szkół) – 17.710,00 zł,</i> • <i>organizacja Gminnego Dnia Profilaktyki – 6.510,26 zł,</i> • <i>warsztaty i wykłady – 2.650,00 zł,</i> • <i>zakupy (plakaty i ulotki FAS, materiały do realizacji programu Przyjaciele Zippiego) – 526,54 zł.</i> 	40000,00	27396,80	12603,20
II	Przeciwdziałanie alkoholizmowi, w tym:	392.494,49	376678,06	15.816,43
1	<i>Ze środków pochodzących z opłat o których mowa w art. 11[1] w wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych:</i>	302.494,49	298.384,96	4109,53
1)	Posiedzenia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	16770,00	14721,00	2049,00
2)	Koszt pracy w punkcie informacyjno-konsultacyjnym dla osób z problemem alkoholowym.	1500,00	0	1500,00
3)	Działalność profilaktyczno-wychowawcza realizowana we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Buczkowicach polegająca na organizowaniu dzieciom i młodzieży sposobu spędzania czasu wolnego połączonego z realizacją treści profilaktycznych.	78890,00	78842,79	47,21
4)	Zlecenie podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego realizacji zadań publicznych gminy Buczkowice z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym (w tym poprzez organizowanie – połączonych z przekazywaniem treści profilaktycznych – pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży).	158000,00	158000,00	0

5)	Zakup materiałów lub usług na potrzeby Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i realizacji programu – w tym w miarę potrzeb i środków doposażenie pomieszczeń wykorzystywanych na potrzeby realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Koszty przeprowadzania badań i diagnozy uzależnień na terenie gminy Buczkowice lub udziału w kampaniach profilaktycznych. Koszty imprez profilaktyczno-wychowawczych, zakup materiałów informacyjnych lub usług w tym zakresie oraz ich dystrybucji. Koszty innych działań dotyczących realizacji Programu.	47334,49	46821,17	513,32
2	<i>Ze środków pochodzących z opłat, o których mowa w art. 9[2] w wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – tzw. „podatek od małpek”:</i>	90000,00	78293,10	11706,90
1)	Podejmowanie we współpracy z GOPS działań ukierunkowanych na niesienie pomocy rodzinom borykającym się z różnego rodzaju problemami psychospołecznymi, w tym m.in. realizacja działań socjoterapeutycznych, psychoterapeutycznych oraz dotyczących przeciwdziałania przemocy.	24500,00	19222,30	5277,70
2)	Opłaty sądowe dotyczące prowadzenia spraw o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego.	500,00	220,00	280,00
3)	Wynagrodzenie biegłych za przeprowadzanie badań i sporządzanie na tej podstawie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.	6000,00	4000,00	2000,00
4)	Dofinansowanie działalności placówek leczenia i terapii uzależnień (w ramach ich ponadstandardowej działalności wobec mieszkańców gminy z zakresu profilaktyki uzależnień oraz terapii osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych) oraz partycypacja w kosztach pobytu osób uzależnionych i współuzależnionych na ponadstandardowych, „wyjazdowych” sesjach terapeutycznych.	19000,00	16000,00	3000,00
5)	Dofinansowanie działań profilaktyczno-wychowawczych podejmowanych we współpracy ze szkołami – na zasadach określonych w programie.	40000,00	38850,80	1149,20
Razem		432.494,49	404.074,86	28.419,63